

**Найбільш актуальні пропозиції профспілкової сторони
до проєкту Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (№ 10147 від 13.10.2023)**

	Редакція проєкту Закону	Пропозиції, зауваження профспілок	Обґрунтування (за наявності)
1	<p>Стаття 3. Законодавство про безпеку та здоров'я працівників на роботі</p> <p>.....</p> <p>2. Законодавство про безпеку та здоров'я працівників на роботі складається з Конституції України, цього Закону, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, нормативно-правових актів, що регулюють відносини в цій сфері.</p> <p>.....</p>	<p>викласти у редакції:</p> <p>Законодавство про безпеку та здоров'я працівників складається з Конституції України, з цього Закону, Кодексу законів про працю України, Законів України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та «Про об'єкти підвищеної небезпеки», Законів України «Основи законодавства України про охорону здоров'я та «Про систему громадського здоров'я», міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, що регулюють відносини у цій сфері.</p>	<p>Відповідно до частини 1 цієї статті «законодавство про безпеку та здоров'я працівників на роботі є складовою законодавства про працю», тому у переліку НПА, з яких складається законодавство у сфері безпеки та здоров'я працівників обов'язково має бути Кодекс законів про працю.</p> <p>Пропонуємо викласти частину 2 по аналогії до статті 3 Закону України «Про охорону праці», додавши до переліку основні законодавчі акти у сфері охорони здоров'я.</p>
2	<p>Стаття 4. Державна політика у сфері безпеки та здоров'я працівників на роботі</p>		
	<p>7. Для працівників, зайнятих на роботах в умовах праці підвищеної небезпеки та/або із шкідливим професійними факторами, законодавством, колективними договорами можуть встановлюватися гарантії, пільги та компенсації, зокрема, але не виключно щодо безоплатного забезпечення лікувально-профілактичним харчуванням, водою, оплачуваних перерв санітарно-оздоровчого призначення, скорочення тривалості робочого часу, додаткової оплачуваної</p>	<p>Викласти в редакції:</p> <p>7. Для працівників, зайнятих на роботах в умовах праці підвищеної небезпеки та/або із шкідливим професійними факторами, на важких роботах, законодавством встановлюються гарантії, пільги та компенсації, зокрема, але не виключно щодо безоплатного забезпечення лікувально-профілактичним харчуванням, молоком або рівноцінними харчовими продуктами, водою, оплачуваних перерв санітарно-</p>	<p>Відповідно до частини 3 статті 22 Конституції України, не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод при внесенні змін до чинних законів.</p> <p>Відповідно до статті 7 Закону України «Про охорону праці».</p> <p>Законопроектом не встановлені ЧІТКІ норми державних гарантій щодо компенсаційних, пільгових чи будь-яких інших правових інструментів щодо</p>

	відпустки, пільгового пенсійного забезпечення, оплати праці в підвищеному розмірі.	оздоровчого призначення, скорочення тривалості робочого часу, додаткової оплачуваної відпустки, пільгового пенсійного забезпечення, оплати праці в підвищеному розмірі тощо . Додати: Роботодавець може за свої кошти додатково встановлювати за колективним договором (угодою, трудовим договором) працівникові пільги і компенсації, не передбачені законодавством.	ефективного захисту прав цієї категорії працівників. Майже 30% штатних працівників за різними видами економічної діяльності зайняті на роботах зі шкідливими умовами праці. Значна частина з цих працівників працює в умовах перевищення гігієнічних нормативів за шкідливими виробничими факторами за декількома чинниками
3	Стаття 6. Облік та розслідування нещасних випадків та професійних захворювань		
	4. Порядок ведення обліку нещасних випадків і професійних захворювань працівників, повідомлення про них та їх розслідування визначається Кабінетом Міністрів України.	Викласти в редакції 4. Порядок розслідування та обліку інцидентів, нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві , визначається Кабінетом Міністрів України за погодженням з Спільним представницьким органом всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні.	Відповідно до статті 22 Закону України «Про охорону праці» Облік та розслідування інцидентів повинно проводитись за однаковою процедурою в усій країні, як зараз проводиться облік та розслідування нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві за встановленим КМУ Порядком.
	7. Спеціальні розслідування нещасних випадків та розслідування професійних захворювань у випадках та порядку, визначених Кабінетом Міністрів України, проводить центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про працю.	викласти у редакції Спеціальні розслідування нещасних випадків (гострих професійних захворювань), розслідування професійних захворювань організовує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику в сфері безпеки та здоров'я працівників на роботі (або його територіальні органи).	Відповідно до статті 22 Закону України «Про охорону праці» спеціальні розслідування нещасних випадків проводяться комісіями, утвореними Держпраці. Представники Держпраці очолюють такі комісії та можуть бути включені до їх складу. Розслідування всіх нещасних випадків без виключення проводяться КОМІСІЙНО . Застосування слів «проводить центральний орган виконавчої влади...» суперечить діючому законодавству.

4	Стаття 8. Страхування у сфері безпеки та здоров'я працівників на роботі		
	Відсутнє	<p><u>Додати нову частину такого змісту:</u></p> <p>5. Роботодавець може за рахунок власних коштів здійснювати додаткові виплати потерпілим від нещасних випадків на виробництві та членам їх сімей відповідно до колективного чи трудового договору.</p>	<p>Відповідно до частини 3 статті 22 Конституції України, не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод при внесенні змін до чинних законів</p> <p>З метою недопущення зниження рівня прав та гарантій працівників у законопроекті необхідно викласти норми, які встановлені у чинному на сьогодні Законі України «Про охорону праці» (стаття 9 ЗУ «Про охорону праці»).</p>
	Відсутнє	<p><u>Додати частину у редакції:</u></p> <p>6. За працівниками, які втратили працездатність у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням, роботодавець зобов'язаний забезпечити збереження місця роботи (посади) та середню заробітну плату на весь період до відновлення працездатності або до встановлення стійкої втрати професійної працездатності. У разі неможливості виконання потерпілим попередньої роботи роботодавець забезпечує проведення його навчання і\або перекваліфікації, а також працевлаштування відповідно до медичних рекомендацій.</p>	<p>Відповідно до частини 3 статті 22 Конституції України, не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод при внесенні змін до чинних законів.</p> <p>З метою недопущення зниження рівня прав та гарантій працівників у законопроекті необхідно викласти норми, які встановлені у чинному на сьогодні Законі України «Про охорону праці» (стаття 9 ЗУ «Про охорону праці»).</p>
	Відсутнє	<p><u>Додати частину у редакції:</u></p> <p>7. Час перебування на інвалідності у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням зараховується до стажу роботи працівника для призначення пенсії за віком, а також до стажу роботи із шкідливими умовами, який дає право на призначення пенсії на</p>	<p>Відповідно до частини 3 статті 22 Конституції України, не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод при внесенні змін до чинних законів.</p> <p>З метою недопущення зниження рівня прав та гарантій працівників у законопроекті необхідно викласти</p>

		пільгових умовах і в пільгових розмірах у порядку, встановленому законом.	норми, які встановлені у чинному на сьогодні Законі України «Про охорону праці» (стаття 9 ЗУ «Про охорону праці»).
5	Стаття 17. Засоби колективного та індивідуального захисту		
 6. Забезпечення засобами колективного та індивідуального захисту, здійснення заходів із виробничої санітарії та гігієни (зокрема забезпечення мийними, знезаражувальними, дезінфікуючими засобами) виконується за рахунок загальновиробничих витрат роботодавця. Обсяг таких витрат має відповідати потребі в таких засобах, визначеній роботодавцем з урахуванням положень нормативно-правових актів з безпеки та здоров'я працівників на роботі, колективних договорів та угод, і не може бути обмежений.	Додати слово «їх утримання». Викласти у редакції: 6. Забезпечення засобами колективного та індивідуального захисту, їх комплектування та утримання , здійснення заходів із виробничої санітарії та гігієни (зокрема забезпечення мийними, знезаражувальними, дезінфікуючими засобами) виконується за рахунок загальновиробничих витрат роботодавця. Обсяг таких витрат має відповідати потребі в таких засобах, визначеній роботодавцем з урахуванням положень нормативно-правових актів з безпеки та здоров'я працівників на роботі, колективних договорів та угод, і не може бути обмежений.	Відповідно до норм статті 8 ЗУ «Про охорону праці» «Роботодавець зобов'язаний забезпечити за свій рахунок придбання, комплектування, видачу та утримання засобів індивідуального захисту відповідно до нормативно-правових актів з охорони праці та колективного договору».
	Відсутнє.	Додати частини наступного змісту: 8. У разі передчасного зношення цих засобів не з вини працівника роботодавець зобов'язаний замінити їх за свій рахунок. 7. Згідно з колективним договором роботодавець може додатково, понад встановлені норми, видавати працівникові певні засоби індивідуального захисту, якщо фактичні умови праці цього працівника вимагають їх застосування.	Відповідно до норм статті 8 ЗУ «Про охорону праці» «У разі передчасного зношення цих засобів не з вини працівника роботодавець зобов'язаний замінити їх за свій рахунок. У разі придбання працівником спецодягу, інших засобів індивідуального захисту, мийних та знешкоджувальних засобів за свої кошти роботодавець зобов'язаний компенсувати всі витрати на умовах, передбачених колективним договором. Згідно з колективним договором роботодавець може додатково, понад

			встановлені норми, видавати працівникові певні засоби індивідуального захисту, якщо фактичні умови праці цього працівника вимагають їх застосування.»
6	Стаття 19. Спостереження за станом здоров'я та медичні огляди працівників		
	4. З метою упередження можливих негативних наслідків впливу професійних факторів на здоров'я осіб, з якими роботодавець має намір укласти трудовий договір, роботодавець зобов'язаний попередити їх про професійні ризики та можливий негативний вплив на здоров'я, зобов'язаний забезпечити проведення попереднього профілактичного медичного огляду з метою визначення стану здоров'я працівника і реєстрації вихідних об'єктивних показників здоров'я та можливості виконання без погіршення стану здоров'я професійних обов'язків в умовах дії конкретних шкідливих та небезпечних факторів робочого середовища і трудового процесу.	Викласти у редакції: 4. З метою упередження можливих негативних наслідків впливу професійних факторів на здоров'я осіб, з якими роботодавець має намір укласти трудовий договір, роботодавець зобов'язаний під розписку попередити їх про професійні ризики та можливий негативний вплив на здоров'я, зобов'язаний забезпечити проведення попереднього профілактичного медичного огляду з метою визначення стану здоров'я працівника і реєстрації вихідних об'єктивних показників здоров'я та можливості виконання без погіршення стану здоров'я професійних обов'язків в умовах дії конкретних шкідливих та небезпечних факторів робочого середовища і трудового процесу.	Відповідно Статті 5 ЗУ «Про охорону праці» «Під час укладання трудових договорів (крім трудового договору про дистанційну роботу) роботодавець повинен поінформувати працівника під розписку про умови праці та про наявність на його робочому місці небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуто, можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про права працівника на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства і колективного договору та з урахуванням особливостей спрощеного режиму регулювання трудових відносин, визначеного главою III-Б Кодексу законів про працю України.»
7	Стаття 20. Підготовка працівників		
	3... Обов'язкове навчання та перевірка знань з питань безпеки та здоров'я працівників на роботі здійснюється роботодавцями або суб'єктами господарювання, які повинні відповідати вимогам встановленим Кабінетом Міністрів України.	Викласти у редакції: Обов'язкове навчання та перевірка знань з питань безпеки та здоров'я працівників на роботі, за участю представників працівників , здійснюється роботодавцями або суб'єктами господарювання, які повинні відповідати вимогам встановленим Кабінетом Міністрів України.	Необхідно передбачити, що передбачити, що перевірка знань працівників та посадових осіб з питань безпеки та здоров'я працівників здійснюється за участю представників працівників. (Ст. 18. ЗУ «Про охорону праці» ,а саме: «Посадові особи, діяльність яких пов'язана з організацією

			безпечного ведення робіт, під час прийняття на роботу і періодично, один раз на три роки, проходять навчання, а також перевірку знань з питань охорони праці за участю профспілок».
8	Стаття 25. Обов'язки роботодавців		
	1. З метою забезпечення безпеки та здоров'я працівників на роботі в усіх аспектах, що стосуються роботи, роботодавці зобов'язані:5) фінансувати заходи з безпеки та здоров'я працівників на роботі у необхідних для цього обсягах;	Викласти у редакції: 5) фінансувати заходи з безпеки та здоров'я працівників на роботі у необхідних для цього обсягах але не менше ніж 0,5 відсотка від фонду оплати праці за попередній рік.	Відповідно до статті 19 ЗУ «Про охорону праці». «Для підприємств, незалежно від форм власності, або фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, витрати на охорону праці становлять не менше 0,5 відсотка від фонду оплати праці за попередній рік.»
	Відсутнє	<u>Додати пункт:</u> 25) Протягом дії укладеного з працівником трудового договору, не пізніш як за 2 місяці, письмово інформувати працівника про зміни умов праці та розмірів пільг і компенсацій, з урахуванням тих, що надаються йому додатково.	Відповідно до статті 7 ЗУ «Про охорону праці». «Протягом дії укладеного з працівником трудового договору роботодавець повинен, не пізніш як за 2 місяці, письмово інформувати працівника про зміни виробничих умов та розмірів пільг і компенсацій, з урахуванням тих, що надаються йому додатково.»
9	Стаття 26. Права працівників 1. Кожен працівник має право на:		
	5) відмову від виконання трудових обов'язків у разі наявності загрози їх життю і здоров'ю;	Викласти у редакції: 5) відмову від виконання трудових обов'язків, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують, або для виробничого середовища чи довкілля зі збереженням <u>за ним середнього заробітку;</u>	Таке право працівника встановлено статтею 6 Закону України «Про охорону праці»: «Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують, або для виробничого середовища чи довкілля. За період простою з причин, передбачених частиною другою цієї статті, які виникли не з вини

			<p>працівника, за ним зберігається середній заробіток».</p> <p>Необхідно зазначити, що у випадку відмови працівника від виконання трудових обов'язків у разі наявності загрози його життю і здоров'ю, <u>за ним зберігається середній заробіток.</u></p> <p>Крім того, відповідно до статті 113 Кодексу законів про працю України, за час простою, коли виникла виробнича ситуація, небезпечна для життя чи здоров'я працівника або для людей, які його оточують, і навколишнього природного середовища не з його вини, за ним зберігається середній заробіток.</p>
	<p>б) відшкодування відповідно до законодавства шкоди та збитків, заподіяних здоров'ю працівника внаслідок незабезпечення роботодавцем безпечних умов праці;</p>	<p>Викласти у редакції:</p> <p>б) відшкодування відповідно до законодавства шкоди та збитків, заподіяних здоров'ю працівника внаслідок незабезпечення роботодавцем безпечних умов праці або у разі його смерті;</p>	<p>Таке право працівника встановлено статтею 9 Закону України «Про охорону праці». «Відшкодування шкоди, заподіяної працівникові внаслідок ушкодження його здоров'я або у разі смерті працівника, здійснюється Фондом соціального страхування України відповідно до <u>Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності"</u>.</p>
	<p>10) відсутність будь-яких негативних наслідків для себе, а також на захист від таких наслідків у разі залишення свого робочого місця/зони у випадку серйозної, неминучої та невідворотної загрози або вжиття відповідно до рівня знань і наявних технічних засобів належних заходів до уникнення наслідків серйозної та прямої загрози для власної безпеки та/або безпеки інших осіб, якщо не вдалося зв'язатися із</p>	<p>Слова «серйозної, неминучої та невідворотної» - виключити! Занадто ускладнене формулювання пункту.</p>	<p>Порушено вимоги нормопроектувальної техніки при викладенні тексту законопроекту, не дотримано принципів щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проекту акта.</p>

	<p>безпосереднім керівником;</p> <p>Відсутнє</p> <p>Відсутнє</p> <p>Відсутнє</p>	<p><u>Додати наступні підпункти:</u></p> <p>розірвання трудового договору за власним бажанням, якщо роботодавець не виконує законодавство про безпеку та здоров'я працівників на роботі, не додержується умов колективного договору з цих питань, з виплатою вихідної допомоги в розмірі, передбаченому колективним договором, але не менше тримісячного заробітку;</p> <p>переведення за згодою працівника на легшу роботу за станом здоров'я відповідно до медичного висновку на термін, зазначений у медичному висновку, і у разі потреби встановлення скороченого робочого дня та організація проведення навчання працівника з набуття іншої професії відповідно до законодавства;</p> <p>збереження за працівником місця роботи та середнього заробітку на час зупинення експлуатації підприємства, цеху, дільниці, окремого виробництва або устаткування органом державного нагляду чи уповноваженим з безпеки та здоров'я працівників на роботі.</p>	<p>Відповідно статті 9 Закону України «Про охорону праці»</p> <p>Підпунктом 6 пункту 1 статті 26 передбачено, що кожен працівник має право на відшкодування відповідно до законодавства шкоди та збитків, заподіяних здоров'ю працівника внаслідок незабезпечення роботодавцем безпечних умов праці.</p> <p>З огляду на те, що метою законопроекту є визначення <u>єдиного порядку</u> організації, функціонування системи управління у сфері безпеки та здоров'я працівників на роботі, при цьому, з набуттям чинності цього проекту Закону втрачає чинність діючий на сьогодні Закон України «Про охорону праці», вважаємо, що стаття 26 в запропонованій редакції погіршує чинні права працівників на гарантії та компенсації у випадках недотримання або порушення роботодавцем безпечних умов праці.</p> <p>Враховуючи зазначене, та з метою правової визначеності пропонуємо в статті 26 законопроекту передбачити норми відповідно до статті 6 Закону України «Про охорону праці».</p>
--	---	---	--